

İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN ALGILARINA GÖRE EĞİTİM DENETMENLERİNİN ROLLERİNİ GERÇEKLEŞTİRME DÜZEYLERİ

Fatma Köybaşı
İnönü Üniversitesi
koybasi.fatma@gmail.com

Burhamettin Dönmez
İnönü Üniversitesi
burhanettin.donmez@inonu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, eğitim denetmenlerinin rehberlik ve işbaşında yetiştirme ile teftiş ve değerlendirme görevlerinde rol davranışlarına ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Ayrıca öğretmenlerin algıları arasında mesleki kıdem, öğrenim seviyesi ve bransa göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla 2011-2012 öğretim yılı Malatya ili merkez ilçede bulunan ilköğretim okullarında görev yapan 562 öğretmene ölçek uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma ve Anova testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre eğitim denetmenlerinin rehberlik ve işbaşında yetiştirme ile teftiş ve değerlendirme görevlerinde rol davranışlarını gerçekleştirme düzeylerinin kısmen uygun olduğu görülmüştür. Bulgulara göre ilköğretim öğretmenlerinin algılarının mesleki kıdem, öğrenim durumu ve branş değişkenlerine göre farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Eğitim denetmeni, teftiş ve değerlendirme rolü, rehberlik ve işbaşında yetiştirme rolü.

ACCORDING TO PRIMARY TEACHERS, EVALUATION OF THE SUPERVISORS' LEVELS OF REALIZING ROLES

Abstract

The purpose of the study is to determine of primary teachers opinions related to supervisors' level of realizing roles in guidance and training and inspection and evaluation. Within the context of the study, if teachers' opinion differ according to seniority, educational level and branch was investigated. The sample of the study comprised 562 primary teachers by random sampling method, in Malatya during 2011-2012 semestr. Datas were analyzed by mean, standart deviaton and Anova.. Results showed that according primary teachers opinion supervisors roles are part-appropriate. Also it was found that there were statistically meaningful differences between teacher perceptions in terms of seniority, educational level and branch variables.

Key Words : Supervisor, inspection and evaluation role, guidance and training role.

GİRİŞ

Her kurumun amacına ulaşabilmesi için sahip olduğu ve yararlanabileceği kaynakları en iyi bir şekilde kullanması gerekir (Taymaz, 2005: 5). Eğitim örgütlerinde de eğitsel ürünlerin verimli olması nitelikli eğitime bağlıdır. Eğitim örgütlerin niteliğini belirleyen temel öğelerden biri öğretmendir. Özpolat (2005:221) öğretmenlik mesleğinin çeşitli toplumsal dinamiklerin etkisiyle zaman içinde profesyonelleştiğini ifade etmektedir. Öğretmenler, öğretmen yeterlikleri olarak konu alanı, genel kültür ve meslek bilgisi ile donatılmalıdırlar. Bu ön koşullar yeterli olmakla birlikte öğretmenler görevlerini yaparken bazı zorluklarla karşılaşabilir. Bu durumda eğitim denetimine ihtiyaç duyulur.

Denetimin (teftişin) alanyazında çeşitli tanımlarına rastlanmaktadır. Teftiş, örgütsel eylemlerin, kabul edilen amaçlar doğrultusunda, saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılma sürecidir (Aydın, 2000). Eğitimin bir alt sistemi olarak denetim, eğitim amaçlarının gerçekleşme düzeyini belirleyip geliştirmeyi amaçlar (Gökçe, 2004). Başar'a (1996) göre teftişin amacı, eğitsel etkinliklerin ve eğitim amaçlarına ulaşma durumlarının düzeltilmesi ve geliştirilmesidir. Eğitim denetiminin amacı, Milli Eğitim Sistemini oluşturan her düzeydeki kurum ve kuruluşun, amaçlarını gerçekleştirme doğrultusunda planlanan ve yürütülen çalışmalarını kontrol etmek, değerlendirmek, devletin eğitim hizmetinin gerçekleşmek için gerekli önlemlerin alınmasını ve düzenlemelerin yapılmasını sağlayıcı etkinliklerde bulunmaktır (Tekişik, 2003). Eğitim denetmeni, değişik sistem, kurum ve kademelerde eğitim hizmetlerini denetlemeye yeterli olacak nitelikte kuramsal alanda ve uygulamada yetişmiş uzmandır (<http://ttkb.meb.gov.tr>, 2011).

Eğitim sisteminde Bakanlık ve İlköğretim Müfettişleri Yönetmeliği'nde müfettişlerin görevleri (Resmi Gazete, 1999) şu şekilde belirtilmiştir. (i)inceleme-araştırma; (ii)kurum ders teftişi; (iii) rehberlik- mesleki yardım ve yetiştirme; (iv)soruşturma. Bu görevleri yerine getirme süreci, oynadığı roller ve bu rolleri oynarken gösterdikleri davranışlar da açıklanmıştır. Müfettiş belirlenen görevleri yerine getirirken rol boyutunu oluşturan ve her biri birer yeterlik alanı olabilen aşağıdaki rolleri oynaması beklenir: (i) yöneticilik; (ii) liderlik; (iii) öğreticilik; (iv) rehberlik; (v) araştırma uzmanlığı; (vi) sorgu yargıçlığı.

Grown ise, denetmenlerin görevlerine değinirken, denetmenin, ilkönce öğretmenlerin öğretmeni olarak öğretmenlere ve yöneticilere yardımda bulunması gerektiğini, esasen bir denetmenin görevinin, öğretmenlerin arzu edilir bir öğretim yapmaları ve öğrencilere uygun düşecek öğrenim imkanları hazırlamaları için, onlara daima ihtiyaçları olan mesleki rehberlikte bulunmak olduğunu ifade etmektedir (Aktaran: Öz, 1977).

Müfettişler, sistemde bu rolleri oynarken, denetlediği bireylere karşı, yönlendirme, yol gösterme, güdüleme, moral verme, değerlendirme, yargılama davranışlarında bulunurlar ki, bunlar denetimin davranış boyutunu oluşturur (Başar,2000:41). Müfettişin rehberlik –mesleki yardım ve işbaşında yetiştirme görevine ilişkin rolü öğretmenlerin kendilerini yenilemelerini, bilimsel, teknolojik ve toplumsal gelişmelerin doğurduğu sonuçlara göre kendilerini uyarlamalarını amaçlar. Müfettişten beklenen başlıca görev, okuldaki eğitim-öğretim çalışmalarının daha verimli olabilmesi için eğitim-öğretim faaliyetlerinde öğretmene yardımcı ve rehber olmaktır (Karagözoğlu, 1977).

Rehberlik ve işbaşında yetiştirme bir öğretmenin sınıf içi etkinliklerinde bizzat öğrencileri, sınıfı ve öğretmen uygulamalarını izlemesine imkan verirken gözlem esnasında görülen aksaklık ve eksiklikleri değerlendirmesine de imkan verir. Denetim, öğretmene mesleki yardım sağlama, eğitim-öğretim faaliyetlerine ilişkin düşünme, tartışma ve yeni araştırma alanları oluşturma açısından etkili olmalıdır. Bu araştırma, eğitim denetmenlerinin rehberlik ve işbaşında yetiştirme ile teftiş ve değerlendirme rol davranışlarını ne derecede etkili olarak yerine getirdiklerine ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin algılarını saptama açısından önemlidir.

Değerlendirme, ödüllendirme ve cezalandırmayı içerir. Denetim yoluyla bireyin yeteneklerini geliştirmesine yardım edilir. Bunun yanı sıra kasıtlı, yasa dışı davranışlarda cezalandırma, üstün başarılı çalışmalarda ödüllendirme, denetimin etkinliğini artırır. Bir toplumda sosyal, ekonomik ve politik değişme ve gelişmeler her alanda olduğu gibi etkin bir teftiş çabasını zorunlu kılmaktadır (Aydın, 1991).

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim denetmenlerinin, yürüttükleri rehberlik ve işbaşında yetiştirme ile teftiş ve değerlendirme görevlerinde rol davranışlarına uygun davranıp davranmadıklarını saptamaktır. Bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Eğitim denetmenlerinin rehberlik ve işbaşında yetiştirme ile teftiş ve değerlendirme rollerini gerçekleştirme düzeyleri nedir?
- Eğitim denetmenlerinin gözlenen rol davranışlarına ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin algıları mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- Eğitim denetmenlerinin gözlenen rol davranışlarına ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin algıları eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- Eğitim denetmenlerinin gözlenen rol davranışlarına ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin algıları branş değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

İlköğretim öğretmenlerinin algılarına göre eğitim denetmenlerinin rollerini gerçekleştirme düzeyini belirlemeye yönelik olan bu çalışmanın modeli betimsel taramadır. Tarama modelinde yapılan araştırmalarda, var olan durumun var olduğu şekilde betimlenmesi amaçlanmakta ve araştırmaya konu olan birey, olay ya da nesne kendi koşulları içerisinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmaktadır (Karasar, 2007). Araştırma kapsamında, denetmenlerin yürüttükleri rehberlik ve işbaşında yetiştirme ile teftiş ve değerlendirme görevlerinde rol davranışlarına ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin algılarının nasıl olduğu ve bu algıların mesleki kıdem, öğrenim durumu ve branş değişkenlerine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği betimlenmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim yılında Malatya ili belediye sınırları içerisinde ilköğretim okullarında görev yapan 6013 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmamızın örnekleme ise basit seçkisiz (random) yolla seçilen 580 ilköğretim öğretmeninden oluşmaktadır. Uygulama sonucunda eksik doldurulan ölçekler elendikten sonra toplam 562 ölçek değerlendirilmeye alınmıştır.

Veri toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak "İlköğretim Müfettişlerinin Rollerini Gerçekleştirme Düzeylerinin Değerlendirilmesi" adlı ölçek kullanılmıştır. Ölçek hayır, kısmen ve evet seçeneklerinden oluşmaktadır. Turan (2006) tarafından geliştirilen 22 maddelik ölçek uygulanmıştır. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kişisel bilgiler; ikinci bölüm ise eğitim denetmenlerinin rehberlik ve işbaşında yetiştirme ile teftiş ve değerlendirme rolüne ilişkin davranışlarını belirlemeye yönelik ölçekten oluşmaktadır. Turan tarafından yapılan ölçeğin Cronbach Alfa değeri .87 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada ölçeğin güvenilirliği için 46 öğretmen üzerinde ön uygulama yapılmış ölçeğin Cronbach Alfa değeri .86 olarak bulunmuştur. Ölçeğe ilişkin yapılan faktör analizi sonucunda bütün maddelerde, toplam korelasyon 0.30'un üzerinde çıktığı için tüm maddeler işleme alınmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Elde edilen veriler bilgisayar paket programında analiz edilerek sonuçlar aritmetik ortalama ve standart sapma olarak verilmiştir. Ölçeğin seçenekleri evet, kısmen ve hayır olarak belirlenmiştir. Ölçeğin, sekizinci, on dördüncü ve yirmi birinci soruları için ters puanlama yapılmıştır. Ölçekte yer alan maddelerin aritmetik ortalaması ile standart sapması belirlenmiştir. Verilerin analizinde öncelikle dağılımların normalliğini belirlemek için Kolmogrov-Simorrow testi uygulanmış, farklılıkları belirlemek için parametrik testlerden tek yönlü varyans analizi (Anova) kullanılmıştır. F değerinin anlamlı bulunduğu durumlarda farkın hangi gruplar arasında gerçekleştiğini saptamak amacıyla Tukey HSD testi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

İlköğretim öğretmenlerinin algılarına göre eğitim denetmenlerinin, rol davranışlarına uygun davranıp davranmadıklarını saptamak için ölçekte yer alan maddelere verilen puanların ortalamasına ve standart sapmasına bakılmıştır. Eğitim denetmenlerinin rollerini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin ölçekte yer alan maddelerin ortalaması Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1: Ölçekte Yer Alan Maddelere Verilen Cevapların Ortalaması, Standart Sapması

Sıra no	Maddeler	x	Ss
1	Çalışmalarını önceden belirlenmiş süreç ve standartlara uygun şekilde yürüttü.	1,51	.67
2	Yetkisini adil bir biçimde kullandı.	1,67	.80
3	Hediye ve rüşvete kapalıydı.	1,15	.52
4	Herhangi bir biçimde de olsa ticari ilişkiye girmede.	1,09	.47
5	Öğretmenin özel hayatına ilişkin bilgi istemedi.	1,45	.72
6	Kendi özel yaşamı hakkında konuşmadı.	1,51	.78
7	Görevini yürütürken öğretmen üzerinde korku ve panik yaratmadı.	2,00	.74
8	Davranışlarıyla kusur bulma çabası içindeydi.	2,19	.81
9	Önyargılı değildi.	1,78	.84
10	Söz ve davranışları tutarlıydı.	1,76	.79
11	Öğretmeni benimseyen bir tutum içindeydi.	1,80	.80
12	Her yönüyle öğretmene güven verdi.	2,11	.70
13	Yardımsaver ve paylaşımcı bir tutum içerisindeydi.	1,96	.64
14	Davranışları açısından huzursuz ediciydi.	2,39	.74
15	Alana ilişkin gelişmeleri yakından izleyen bir eğitimci görüntüsü vardı.	1,82	.72
16	Sorunların çözülmesinde samimi ve yol göstericiydi.	1,82	.65
17	Kişisel görünümü siyasi eğilimlerini ele vermiyordu.	1,33	.71
18	Siyasi tercihini hissettirecek söylemlerde bulunmadı.	1,37	.70
19	Eğitim-öğretim konusunda farklı görüşlere açıktı.	1,93	.73
20	İletişiminde saygı ilkelerini gözetti.	1,38	.58
21	Çalışma zamanını verimli kullandı.	1,61	.71
22	Davranışları açısından katı ve kırıycıydı	2,38	.72
	Toplam	1.73	.69

Tablo 1 incelendiğinde, ilköğretim öğretmenlerinin algılarına göre eğitim denetmenlerinin rollerini gerçekleştirme düzeyleri kısmen seçeneğinin aldığı değer aralığındadır ($x = 1.73$). Öğretmen algılarına göre eğitim denetmenlerinin rehberlik ve işbaşında yetiştirme ile teftiş ve değerlendirme rol davranışlarına ilişkin en yüksek seviyede $x = 2.83$ ile “Davranışları açısından katı ve kırıycıydı” maddesi; ikinci olarak $x = 2.39$ ile “Davranışları açısından huzursuz ediciydi” maddesi olduğu görülmüştür. En düşük düzeyde ise $x = 1.09$ “Herhangi bir biçimde de olsa ticari ilişkiye girmediydi” ve $x = 1.15$ “Hediye ve rüşvete kapalıydı” maddeleridir. Bu sonuç, ilköğretim denetmenlerinin öğretmenlere karşı katı ve kırıycı davrandıklarını, davranışlarının öğretmenleri huzursuz edici olduğu bunun yanında ilköğretim denetmenlerinin öğretmenlerle ticari bir ilişkiye girmedikleri ve öğretmenlerden hediye ve rüşvet almadıkları şeklinde değerlendirilebilir. Eğitim denetmenlerinin gözlenen rol davranışlarına ilişkin, ilköğretim öğretmenlerinin algıları, mesleki kıdem değişkenine göre bir farklılık olup olmadığı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Denetmenlerin Rollerini Gerçekleştirmesine Yönelik Algılarının Karşılaştırılması

Kıdem	N	x	Ss	Sd	F	p	Anlamli fark
1-10 yıl	442	38,72	6,02				
11-20 yıl	37	37,94	5,9	558	15,93	,000	2-1 2-3
21-30 yıl	41	32,36	1,54				
31 yıl ve üstü	42	39,19	4,74				

Tablo 2’de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan ilköğretim öğretmenlerinin puanlarının mesleki kıdem durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Anova testi sonucunda, grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < .05$). Bu işlemin ardından ortalamalar arasındaki farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Tukey HSD testi uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın 21-30 yıl mesleki kıdemi olan grubun ($p < .05$) diğer gruplarla farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bir başka deyişle eğitim denetmenlerinin rol davranışlarına uygun davranış göstermelerine ilişkin 21- 30 yıl mesleki kıdemi olan öğretmenlerin görüşleri diğer mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerden daha olumsuzdur. İlköğretim denetmenlerinin gözlenen rol davranışlarına ilişkin, ilköğretim öğretmenlerinin algıları, öğrenim durumu değişkenine göre bir farklılık olup olmadığı Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Öğretmenlerin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Denetmenlerin Rollerini Gerçekleştirmesine Yönelik Algılarının Karşılaştırılması

Öğrenim Durumu	N	x	Ss	Sd	F	p	Anlamli fark
Önlisans	62	37,90	4,3	559	15,93	,012	3-1 3-2
Lisans	458	38,54	6,3				
Yüksek lisans	42	35,73	2,0				

Tablo 3’te görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan ilköğretim öğretmenlerinin puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Anova testi sonucunda, grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < .05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Tukey HSD testi uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın yüksek lisans grubunun ($p < .05$), diğer gruplar ile algılarının farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Yüksek lisans mezunu olan öğretmenler, diğer öğretmen gruplarına göre eğitim denetmenlerinin rol davranışlarına uygun davranışlar göstermelerine ilişkin görüşleri daha olumsuz olduğu şeklinde ifade edilebilir. İlköğretim denetmenlerinin gözlenen rol davranışlarına ilişkin, ilköğretim öğretmenlerinin algıları, branş değişkenine göre bir farklılık olup olmadığı Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin Branş Değişkenine Göre Denetmenlerin Rollerini Gerçekleştirmesine Yönelik Algılarının Karşılaştırılması

Branş	N	x	Ss	Sd	F	p	Anlamli fark
Sınıf	189	39,9	5,9				
Sosyal bilgiler	194	36,6	6,7				1-2
Fen bilimleri	85	37,3	4,5	557	8,80	,000	1-3
Güzel sanatlar	56	38,7	3,8				2-5
Pdr	38	39,7	4,3				

Tablo 4'te görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan ilköğretim öğretmenlerinin puanlarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Anova Testi sonucunda, grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < .05$). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla Tukey HSD testi uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın sınıf öğretmenleri ile sosyal alanlar öğretmenleri; sınıf öğretmenleri ile fen alanlar öğretmenleri; rehber öğretmenleri ile sosyal alanlar öğretmenleri arasında farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($p < .05$). Eğitim denetmenlerinin rollerini gerçekleştirme düzeyine ilişkin sınıf öğretmenlerinin algıları sosyal alanlar ve fen alanları öğretmenlerine göre daha olumlu olduğu görülmüştür. Bu konuya ilişkin rehber öğretmenlerinin algıları sosyal alanlar öğretmenlerine göre daha olumlu olduğu ortaya çıkmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

İlköğretimde görev yapan öğretmenlerin eğitim denetmenlerinin rol davranışlarına ilişkin algılarının belirlenmesini amaçlayan bu araştırma sonunda ulaşılan sonuçlar denetmenlerinin rehberlik ve işbaşında yetiştirme ile teftiş ve değerlendirme rollerine kısmen uygun davrandıkları görülmüştür. Konu ile ilgili alanyazında yapılan diğer araştırmalar incelendiğinde, bu bulguyla çelişen bazı araştırmalar bulunmaktadır. Turan'ın (2009) çalışmasında rehberlik ve işbaşında yetiştirme ile teftiş ve değerlendirme rollerine uygun davrandıkları görülmüştür. Yapılan bazı araştırmalarda araştırma bulgumuzla örtüşen çalışmalar da yer almaktadır. Sağlam ve Demir (2009) tarafından yapılan çalışmada eğitim denetmenlerinin görevlerini orta düzeyde yerine getirdiği bulunmuştur. Memişoğlu (2001) tarafından yapılan araştırmada da özellikle denetimden beklenen yararın sağlanamamasının nedenleri arasında rehberlik ve geliştirme amaçlı denetim yerine kontrol odaklı biçimsel denetim anlayışının önemli etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre eğitim denetmenlerinin biçimsel denetim odaklı olması yerine rehberlik ve geliştirme amaçlı denetime odaklanmaları denetimin verimliliğinin artması yönünde daha faydalı olabilir.

Mesleki kıdem değişkeni açısından, 21-30 yıl mesleki kıdemi olan öğretmenlerin diğer öğretmenlerle algıları arasında farklılık olduğu ortaya çıkan sonuçlardan biridir. 21-30 yıl mesleki kıdemi olan öğretmenler, eğitim denetmenlerinin rollerine ilişkin algıları diğer öğretmen gruplarına göre daha olumsuzdur. Bu durum mesleki kıdemleri 1-10 yıl olan öğretmenlerin daha az denetim geçirdiklerinden ve bu konuda daha az eğitim denetmeniyle karşılaşmış olmalarından kaynaklanabilir. Ayrıca öğretmenlerin kıdemleri arttıkça, denetmenlerin rol davranışlarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin beklentilerin de arttığı şeklinde yorumlanabilir.. Araştırma bulguları, Korkmaz ve Özdoğan (2005) tarafından yapılan araştırma bulgusuyla örtüşürken; Çalışkan (2003), Vezne (2007) tarafından yapılan araştırma bulgusuyla çelişmektedir.

Öğretmenlerin öğrenim durumu değişkenine göre yüksek lisans mezunu olan öğretmenlerin eğitim denetmenlerinin rollerine ilişkin görüşleri diğer öğretmenlere göre daha olumsuzdur. Öğrenim durumu arttıkça denetmenlerin rollerini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin algılarda farklılık yarattığı şeklinde yorumlanabilir. Bu durumun sebebi eğitim durumu yüksek olan öğretmenlerin eğitim durumu düşük olan denetmenler tarafından denetim geçirmiş olmalarından kaynaklanabilir. Araştırma bulgumuzla örtüşen Sağlam ve Demir (2009),

Çalışkan (2003) tarafından yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Alanyazında araştırma bulgumuzla farklı sonuçlara ulaşılan çalışmalar da bulunmaktadır. Turan (2009) tarafından yapılan çalışmada denetmenlerin rollerine ilişkin algıların öğrenim durumu değişkenine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Öğrenim durumuna göre öğretmenlerin algılarındaki farklılığı ortadan kaldırmak için denetmenlerin en az yüksek lisans mezunu olmaları önerilebilir.

Öğretmenlerin branş değişkenine göre eğitim denetmenlerinin rollerine ilişkin vermiş oldukları puanlar arasındaki fark dikkat çekicidir. Bunun nedeni bazı branş öğretmenlerinin kendi branşlarından olmayan denetmenler tarafından denetim gördükleri şeklinde değerlendirilebilir. Yapılan bir diğer çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Vezne (2007) tarafından yapılan çalışmada branş değişkenine göre öğretmenlerin denetmenlerin rol davranışlarına ilişkin algılarının farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Alan dışından bir denetmenin yaptığı denetimin olumsuz sonuçları olabilir. Bu bakımdan alan denetimini yapabilecek denetmenlerin yeterli sayıda olmaları için gerekli alanlarda denetmen alımı önerilebilir.

Not: Bu çalışma 26-28 Nisan 2012 tarihlerinde Antalya'da 46 Ülkenin katılımıyla düzenlenmiş olan "3rd International Conference on New Trends in Education and Their Implications"da sözlü bildiri olarak sunulmuş olup, "Journal of Research in Education and Teaching" Bilim Kurulu tarafından yayınlanmak üzere seçilmiştir.

KAYNAKÇA

Aydın , M.(1991). *Eğitim Yönetimi*, Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.

Aydın , M.(2003). *Çağdaş Eğitim Denetimi*, Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.

Başar, A. (1996). Eğitim denetiminde eylem-zaman planlaması ve uygulaması. *Eğitim Yönetim Dergisi*,2(4), 493-498.

Başar, H. (2000).*Eğitim Denetçisi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Çalışkan ,S. (2003).*İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerinin gerçekleştirilme düzeylerinin belirlenmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Gökçe , F. (1994). Eğitimde Denetimin Amaç ve İlkeleri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,10,73-78.

Karagözoğlu , G. (1972).). *Türk Eğitim Düzeninde Bakanlık Müfettişlerinin Rolü (Araştırma Özeti)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Planlama Araştırma ve Koordinasyon Dairesi.

Karasar, N. (2007). *Araştırmalarda rapor hazırlama*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Korkmaz, M. ve Özdoğan, O.(2005). İlköğretim Müfettişlerinin Rehberlik Görevlerini Gerçekleştirme Düzeyleri, *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*,3,(4), 431-441.

Memişoğlu,S.P.(2001).*Çağdaş eğitim denetimi ilkeleri açısından ilköğretim okullarında öğretmen denetimi uygulamalarının değerlendirilmesi*.Yayınlanmamış doktora tezi. Abant izzet baysal üniversitesi, Bolu.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB).(1999). *İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği*, Resmi Gazete. 13.08.1999.

Milli Eğitim Bakanlığı (2011). Talim ve terbiye kurulu başkanlığı. <http://ttkb.meb.gov.tr> adresinden 20.03.2012 tarihinde edinilmiştir.

Öz, F.(2003). *Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Sisteminde Teftiş*, Eskişehir:Osmangazi Üniversitesi Basımevi.

Özpolat, A. (2005). Öğretmenlik Mesleğindeki Değişimlerin Tarihsel-Toplumsal Bağlamı, *Milli Eğitim Dergisi*, , 33,, 221-232.

Sağlam, A.Ç ve Demir, A.(2009). İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirme düzeylerine ilişkin öğretmen görüşleri, *Milli Eğitim Dergisi* ,183, 130-140.

Taymaz, A.H. (2005). *Eğitim Sisteminde Teftiş : Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tekışık, H.H. (2003). Milli eğitimde teftiş ve müfettiş sorunu (der. A. Başaran ve E. Bozkurt). *Türk milli eğitim sisteminde yapılanma sorunu*. Ankara: Minpa Matbaacılık.

Turan ,F.(2009). İlköğretim müfettişlerinin etik rol davranışlarına ilişkin algıların mukayeseli incelenmesi,*Milli Eğitim Dergisi*,183,141-168.

Vezne, R. (2007). *İlköğretim okullarındaki İngilizce öğretmenlerinin ilköğretim müfettişlerinin rehberlik hizmetlerinden yararlanma düzeyleri*. XVI. Ulusal Eğitim Bilim Kongresinde sözlü olarak sunulmuştur.Tokat, Gaziosmanpaşa Üniversitesi.